

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

Oratio Caroli Cardinalis Titvli Sanctæ Praxedis, Archiepiscopi
Mediolanensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

ANNO
CHRISTI
1576.

Sciunt præterea vniuersi & singuli prouinciæ nostræ Christi fideles, conciliarem hanc actionem, a nobis indictam, præcipuum quoddam caritatis & pietatis studium ab iis ipsis postulare; cum illa omnis eo spectet, vt per nos illorum gressus dirigantur in viam salutis. Quare paterna cohortatione eos vehementer in Domino admonemus, vt & sua & nostra causa, orationis, precumque studium, vna nobiscum adhibeant: dieque dominico, Concilium id prouinciale proxime præcedente, qui dies sextus Maii erit, primum vere poenitentes & confessi, sacram communionem sumant, hoc pie precantes, vt adiutrice Dei gratia nos ea, quæ ad nostram, suamque salutem pertinent, diligenter sanctaque sollicitudine agamus. In quarum rerum fidem, hoc edictum confici, auctoritateque nostra imprimi, & sancti Ambrosii sigillo archiepiscopali nostro muniri, tum nostra etiam manu signatum, in vulgus publice proponi, eidemque a synodali secretario nostro subscribi volumus. Datum Mediolani, in ædibus nostris archiepiscopalis, Kalendis Martii 1576.

ORATIO CAROLI CARDINALIS
TITVLI SANCTÆ PRÆXEDIS,
ARCHIEPISCOPI MEDIOLANENSIS.

Habita in prouinciali Concilio IV.

QVVSQVE tandem Concilia prouincialia toties conuocata? quorsum & tot constitutiones & tot decretorum vincula? Vulgaris vox, patres sanctissimi, ac sicut ne tacita quidem cogitatione religiosæ mentis digna, longeque a sensu episcopalis vestri animi aliena, ita hominum vel impiorum est, ecclesiam Dei oppugnantium, vel Christianorum, Christianam disciplinam abhorrentium, vel imperitorum, planeque nescientium, quantas vires habeat frequens Synodorum actio, atque vsus, vel illorum sane, qui angusto paruoque animo omnia metiuntur. Porro nobis, patres, est illud certum atque exploratum, hominem diuina lege, quasi sepimento vallatum, vt est is tum summa naturæ imbecillitate, tum immensa cupiditate, sæpe labi, sæpeque ab officii semita deflectere; proinde plurimis & Conciliis & institutis & decretis opus esse; quibus, quasi

sanctissimis vinculis, ille adstrictus, a recto cursu non declinet: aut aliquando digressus, iisdem adiutus in viam salutis redeat. Et quod caput est, vt salutaris huius Conciliorum instituti auctor est caelestis magister Christus Dominus; sic apostoli eo sapissime vsi, lege etiam sanxerunt, vt bis in annos singulos Concilia ab episcopis haberentur. Quod deinceps & innumerabilibus summorum pontificum sanctionibus, & Conciliorum tum œcumenicorum, tum prouincialium decretis communitum, & frequenti ecclesiae vsu consuetudineque diu retentum, eiusmodi fuit; quo aditus patefactus est, non modo ad tradendam, verum etiam ad perpetuo colendam, perpetuisque progressionibus augendam omnem ecclesiasticae disciplinae rationem. At vero, vbi id aliquando intermissum, aut plane omissum est, vix dici potest, quot, quamque graues calamitates reipublicae Christianae importatae sint. Prope perierat Christianae vitae institutio, conciderat pene rerum salutarium vsus; nulla fere cleri disciplina, quasque nullum populi in caritatis officiis studium; prolapsus denique miserabilem in modum erat totus ille, ab euangelii luce dimanans, Christianarum virtutum ornatus. Quid? ii, qui alios in officio continere debebant, maxime ipsi a muneris debiti cura deflexerant. Atqui haec vel vna solum recordatio satis nos commouet, atque adeo commouet, vt in tuendo synodali, episcopaliumque Conuentuum vsu, tantum pietatis, constantisque diligentiae ponamus, quantum sane voluntatis & consilii, ad proendum posteris optimum institutum, sanctissimi illi viri adhibuerunt. Sacra praeterea œcumenica Tridentina Synodus, salutare illud institutum salutariter ita renouauit, vt si minus bis, aut semel saltem singulis annis, quemadmodum illi censuerunt, at certe tertio quoque anno prouinciales Synodos & conuocari & celebrari decreuerit. Id sane vero nos bene iuuante Deo, cum semel, iterum, ac tertio executi simus, est etiam cur idem perpetuo praestemus. Multa, patres, nostris superioribus Conciliis desunt, ad perfectam illam, quam magnopere expetere debemus, populi Christiani disciplinam: alia item in eisdem decreta sunt, quae communiri oportet: alioquin operis, a nobis inchoati, iacta fundamenta, breui corruerent: alia item abhinc triennio

ANNO CHRISTI 1576.
 nio suborta esse possunt corruptelarum semina quæ nostra cultura conuellenda sunt, tum vitiorum spinæ succrescentes amputandæ. Hæc tria proposita quidem nobis esse debent: sed illud etiam profecto est, ad quod cum semper, tum maxime in hac quarta prouinciali Synodo, omnes cogitationes, consilia, studia, conatusque nostros dirigi admodum cupimus, & a vobis, totis in Christo visceribus expetimus; vt decretis iam sancitis, quæ adhuc executionis operam a nobis postulant, omnino exequendis, certam explicatamque rationem ineamus. Quare cum Tridentinas sanctiones, tum superiorum Conciliorum constitutiones in conspectu, tamquam in speculo quodam habentes, diligenter videamus, quæ in executionis munere officia nostra prætermissa, quæ ita non præstita sint, vt sane debebamus pro gloria Dei, proque populi nobis commissi salute; iam modo est, patres, vt hoc ipso loco, tamquam in augustissimo theatro, spectemus illius muneris nostri partes, quas clero, quas populo, quas ecclesiis fidei nostræ commissis religiosa sollicitudine debemus. Hoc autem cum semper nobis ob oculos versari debet, tum certa illa, in nostris & cleri & populi moribus sancte conformandis deliberatio, quam salutaris Conciliorum actio deposcit, perpetuo a nobis afferenda est; maximeque hoc ipso tempore, tempore autem iubilei, acceptabili, & hac die salutis, quam fecit Dominus. Iam populi cælesti eo dono excitati in officiis atque exercitationibus pietatis religiosius versantur, certatimque Christianis virtutibus operam dant: quinimo, qui in inueterata quadam peccandi consuetudine obduruerat, suscepta aliqua vitæ emendatione, animum pene in male agendo obfirmatum ad Christianarum virtutum studium flexerunt. Ergo quid nobis qui populorum patres, qui medici animarum saluti prospicere debemus, in hac ardentissima piaque omnium voluntate agendum erit? an non in omnes episcopalis officii partes nos excitabimus? an diligentiam nostram acuemus? an in spiritualis vitæ disciplina in dies augenda inuigilabimus? certe quidem. Hoc ipsum sane non modo postulare, sed flagitare videtur expectatio populorum, qui in fide, curaque nostra conuiescentes, ex nostris his episcopalibus conuentibus salutare adiumentum se consecuturos esse sperant, & confidunt quidem certe. quid eorum preces? quid oratio?

quid frequentior concursus loquitur? quæ mens? qui sensus? quæ cogitatio illorum? Hic, patres, sanctissimi, ante oculos ponite ingentem huius prouinciæ hominum multitudinẽ, suæ salutis studio flagrantem, nostrisque monitis vehementius excitatam, tum superioribus diebus, tum hoc potissimum tempore, quo in hac salutari conciliarium rerum tractatione nos causa sua versamur, vbique & in vrbibus & in opidis & in ipsis vicis frequentissimam, pietatis exercitationibus deditam. Videte sacerdotes pro nobis ad altaria supplices: videte vniuersum pene populum pie deprecantem: videte virgines & viduas demisse ac religiose orantes: videte innumerabiles homines sacram communionem sumentes, & alios profusis lacrymis, pio gemitu, iteratisque vocibus Dei misericordiam, sanctorumque patrocina implorantes. Considerate animo hanc vnã omnium obsecrationem atque orationem summa tacitæ mentis contentione ad cælos vsque emissã. Quousque tandem, Pater cælestis, parturimus, neque adhuc tamen parimus? cogitata optima concipimus, at factis non exprimimus? Tu, Domine, ad recte agendum nos vocas atque excitas; at languescimus: præclare aliquando inchoamus; at non perficimus: cælestes illas coronas, gloriamque sempiternam expetimus; at labores crucemque refugimus. Quo tandem tempore serio agemus? quando vere adiuti, cursum vitæ recte tenebimus? Respice, summe Pater, nos oues pascuæ tuæ, non auro, & argẽto, sed precioso sanguine Filii tui redemptas. Tu nos tamquam preciosum depositum horum curæ fideiq; commisisti, tu hos nobis duces, magistros, medicos, pastores, patres constituisti; ac proinde illis, eorumq; dictis audientes nos esse iussisti: tu rursus illos, vtpote de animabus nostris rationem aliquando reddituros, pro nobis inuigilare voluisti: da quæsumus illis, iam causa nostra in Concilio congressis, de salute nostra sollicitis, remque nostram agentibus, vt vnum spectent; non sua, sed quæ Iesu Christi sunt, quærant; ac suæ & nostræ salutis seruiant: præfer lumen mentibus eorum, ac dirige voluntates & ad salutaria consilia suscipienda, & ad dandam nobis plebi tuæ scientiam salutis, & ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Sicque illi sancte agendo, & nos eisdem obediendo, omnes ad cælestẽ patriam, ad quam vocati sumus, adiutrice tua gratia perueniamus.

ANNO
CHRIST.
1576.

ANNO
CHRISTI
1576.

Hæc patres, populi, fidei nostræ commissi, a Deo supplices petunt: hæc eadem rursus nobis proponamus, hæc assidua paternaque sollicitudine meditemur atque procuremus. Hæ sunt animæ, quarum salutem Deus vt procuraret, non angelum, non archangelum, sed vnicum Filium Christum Iesum misit: qui hinc in cælum abiens, quam diligentissime earum curam beato Petro commendauit his tertio repetitis verbis: *Simon Ioannis, diligis me plus his? pasce oues meas.* Iohn. 21. Qua verborum formula etiam vnicuique nostrum, qui in sollicitudinis partem vocati sumus, optimam pascendi rationem præscripsit, & caritatem maxime, muneris nostri magistræ, docuit: quam populis, in curam nostram traditis, & frequenti verbi Dei prædicatione, & salutari sacramentorum administratione, & vitæ sanctissimæ exemplis, & episcopali eleemosynarum liberalitate, & sollicita oratione, & Missæ sacri crebra oblatione, & diuinorum officiorum cultu, & precibus assiduis, & paternis monitis, & pastoralibus correctionibus, & conciliaribus sanctionibus, & omni denique officio curaque perenni, per nos præstari voluit. Videte igitur, patres, curam, sollicitudinem, & vigilantiam nostram, quæ in grege tanta adhibenda est, quantum sane maximam caritatem Christo deberi omnes profiteremur. Sed *diligis me?* inquit, *pasce oues meas.* Hoc sane illustrius veræ erga illum dilectionis testimonium datur, quo maius in omni gregis pascendi ratione studium operaque collocatur. Certe si Christum, vt debemus, diligimus, si Christi gloriæ seruiamus, si Christi regni propagationem cupimus, si Christo gratificari volumus, id præstantissima erga gregem nobis commissum caritate, non declarare solum, sed factis comprobare nos oportet. Id sane præstabimus, patres, si non laboribus deterriti, non difficultatibus labefactati, non satanæ aduersarii colluctatione fracti, ab instituti operis cursu nunquam desistemus: sed diuini amoris igne accensi, omni virtutum episcopalium studio, eo cum semper, tum in conciliaribus actionibus progredi contendemus, vt populum nobis commissum & purgemus & illustremus & perficiamus; hisque perpetuis progressionum laboribus introducamus in tabernacula cælestia: idque munere & gratia Christi Domini, cui gloria sempiternis ætatum sæculis. Amen.

IN NOMINE
SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINITATIS,
PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI.

ANNO
CHRISTI
1576.

Nos Carolus Borromæus sanctæ Romanæ ecclesiæ tituli sanctæ Praxedis presbyter cardinalis, Dei & apostolicæ sedis gratia archiepiscopus Mediolani, ad Dei omnipotentis, beatæque Mariæ semper virginis, ac sancti Ambrosii confessoris, patroni nostri, laudem & hæc pro Christianæ morum disciplinæ conformatione, qua clerum populumque fidei nostræ concreditum præluere, totis in Christo visceribus expetimus, de consilio & assensu reuerendissimorum dominorum coepiscoporum nostrorum, in Concilio prouinciali Mediolanensi quarto decernimus, statuimus, ac sancimus.

CONSTITVTIONVM PARS PRIMA.

De professione fidei.

QVOD ex Pii IV. pontificis maximi sanctione, in primo & tertio Concilio prouinciali nostro, de iis, qui fidei professionem facere debent, deque illorum ipsorum vita & moribus ante inquirendis & probandis, decretum est: id episcopus omnino efficiat vt præstetur: tum compellat præterea ad idem omnes ac singulos, sicut etiam a sancta sede apostolica declaratum est, quicumque arithmeticam & musicam, vel artes cuiusuis generis liberales profitentur.

Formula vero, ad cuius præscriptum fidei professionem præstari oportet, pontificia illa sanctione conceptis verbis tradita, hæc sane est;

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continentur in symbolo fidei, quo sancta Romana ecclesia vtitur, videlicet, Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium; & in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit de cælis & incarnatus est